

TEXTUL ARGUMENTATIV

Aplicații pentru Bacalaureat

I. Textul argumentativ – noțiuni teoretice	4
II. Subiecte pentru proba scrisă de Bacalaureat. Analiza textelor argumentative	7
III. Subiecte pentru proba orală de Bacalaureat	75
II. Subiecte pentru proba scrisă. Analiza textelor argumentative	7
1. Caragialism vs. eminescianism	7
2. Despre studierea limbilor clasice	10
3. Religia în școli	13
4. Cărți scrise în detenție	16
5. Modele culturale/ literare	19
6. Aspecte ale vieților noastre	22
7. Oferirea unor lucruri de prisos	25
8. Conflictul dintre generații	28
9. Perspective asupra feminității ..	31
10. Regimurile politice și ideea de libertate ..	34
11. Compasiunea	37
12. Mersul la psiholog	40
13. Traducerile în raport cu schimbările din limbă	43
14. Tehnologie - variante de iPhone	46
15. Despre avantajele vaccinării	49
16. Rolul profesorului	52
17. Forum și libertate de expresie	55
18. Rolul criticului în receptarea literaturii ..	58
19. Inversarea scăării valorilor	61
20. Democratizarea cititului	64
Evaluarea 1	67
Evaluarea 2	70
Autoevaluare - capitolul 2	73
III. Subiecte pentru proba orală de Bacalaureat	75
1. Evoluție tehnologică	75
2. Evocare: Eminescu	77
3. Energie alternativă	79
4. Statutul elevului	81
5. I.L. Caragiale, scrisoare către Mateiu	83
6. Interviu cu Andrei Pleșu – despre profesori	85
7. Despre însemnătatea vieții unui individ ..	87
8. Muzica în dezvoltarea inteligenței copiilor ..	89
9. Legea educației naționale	91
10. Interviu: Gabriela Adameșteanu - Iulian Boldea	93
11. Lucian Blaga, <i>Hronicul și cântecul vârstelor</i> (despre cuvânt)	95
12. Legea privind drepturile de autor	97
13. Scrisoare Eminescu - Veronica Micle	99
14. Interviu cu Alex Ștefănescu	101
15. Legea privind votul prin corespondență	103
16. Fragment: Simone de Beauvoir, <i>Memoriile unei fete cumiți</i>	105
17. Fragment: Mario Vargas Llosa, <i>Scrisori către un tânăr romancier</i>	107
18. Succesul educației finlandeze	109
19. Fragment memorialistic din <i>Viața unui om singur</i> de Adrian Marino	111
20. Despre nutriție și diete	113
21. Legea privind protejarea patrimoniului național	115
22. Scrisoare Eminescu - Veronica Micle	117
23. Fragment: Cicero, <i>Despre prietenie</i>	119
24. Statutul elevului	121
25. Despre stil (articol de dicționar)	123
26. Articol (turism)	125
27. Un festival de literatură	127
28. Fragment din romanul <i>Matei Brunul</i> , de Lucian Dan Teodorovici	129
29. Articol (sport)	131
30. Scrisoare Vlahuță - fiica Margareta	133
31. Fragment de memorii (Valeriu Anania, <i>Memorii</i>)	135
32. Articol (știință)	137
33. Articol (ecologie)	139
34. Fragment: Honoré de Balzac, <i>Scrisori către o străină</i>	141
35. Articol (lingvistică)	143
36. Fragment de jurnal (Mircea Cărtărescu, <i>Jurnal II</i>)	145
37. Articol (ecologie)	147
38. Articol (despre orașul Córdoba)	149
39. Articol (istorie)	151
40. Fragment (Mircea Eliade, <i>Romanul adolescentului miop</i>)	153
Evaluarea 1	155
Evaluarea 2	157
Autoevaluare - capitolul 3	159
Autoevaluare generală	160

I. TEXTUL ARGUMENTATIV – noțiuni teoretice

I. Definirea conceptului

Textul argumentativ este numit adesea și eseu argumentativ. Primul sens al termenului „eseu” înregistrat în Dicționarului explicativ al limbii române este acela care desemnează un „studiu de proporții restrânse asupra unor teme filosofice, literare sau științifice, compus cu mijloace originale, fără pretenția de a epuiza problema.” Termenul „eseu” provine din francezescul *essai* (încercare). Așadar, eseul este o încercare în care sunt tratate teme dintre cele mai diverse, subiecte de actualitate într-o manieră personală.

Textul argumentativ este cel mai important tip de eseu structurat prin care autorul își propune să-și convingă receptorul folosindu-se de argumente puternice, ilustrate prin exemple.

II. Structura eseului argumentativ

a. Ipoteza

- este formulată clar teza în jurul căreia se va construi întreaga argumentare;
- pot fi relatate fapte diverse pentru a fi captată atenția receptorului

b. Argumentarea

- se construiesc argumente puternice, ilustrate prin exemple semnificative, în concordanță cu problematica enunțată în ipoteză;
- argumentele oferite pot întări ipoteza enunțată sau o pot contrazice;
- se pot folosi deopotrivă argumente pro și contra

c. Concluzia

- este reluată ideea enunțată în ipoteză;
- este menită să rezume întreaga demonstrație fără a fi introduse aspecte noi ale problematicii dezbătute

III. Conectori specifici

Pentru o mai bună structurare a discursului argumentativ sunt folosiți conectori specifici. Conectorii pot fi de mai multe tipuri, în funcție de raporturile pe care le stabilesc la nivelul argumentării.

Din punctul de vedere al etapei argumentative pe care o introduc:

a. conectori care introduc teza: *în opinia mea, consider că, părerea mea;*

b. conectori care introduc argumentele: *în primul rând, mai întâi de toate, în al doilea rând, în plus, în continuare etc.;*

c. conectori care introduc concluzia: *în concluzie, așadar, deci, prin urmare*

Din punctul de vedere al relației între secvențele discursive:

a. conectori de exemplificare: *de exemplu, de pildă;*

b. conectori de explicare: *adică, altfel spus, de fapt;*

c. conectori de opoziție: *dar, totuși, cu toate acestea, în schimb, din contră, pe de o parte... pe de altă parte etc.;*

d. conectori de concesie: *chiar dacă, cu toate acestea, totuși;*

e. conectori de cauzalitate: *pentru că, fiindcă, deoarece, dat fiind că*

IPOTEZĂ

Conștiința este una dintre caracteristicile care ne definesc ca oameni și care ne diferențiază de alte ființe, astfel încât ea joacă un rol foarte important în viața fiecăruia prin puterea pe care o are de a ne determina să respectăm unele principii menite să ne ghideze. Consider că, în lipsa acesteia omul riscă să se dezumanizeze, să se abrutizeze.

conector
care
introduce
ipoteza

ARGUMENT 1

În primul rând, conștiința îl face pe om să fie disciplinat, să respecte niște reguli. Ea este strâns legată de părerea pe care ceilalți o au despre noi și este cea care ne îndeamnă mereu să nu facem anumite lucruri pe care alții le-ar dezaproba și pentru care nu am fi bine priviți. Însă, atunci când conștiința este foarte exigentă, pot apărea întorsături neașteptate în existența unui individ. De pildă, destinul lui Apostol Bologa, protagonistul romanului *Pădurea spânzuraților*, va fi marcat de această trezire a conștiinței. Bologa, militar exemplar, luptând de partea Imperiului Austro-Ungar și împotriva propriului neam, va ajunge să conștientizeze această discrepanță în momentul în care soldatul ceh, Svoboda, va fi condamnat pentru înaltă trădare: dezertarea. Privirea senină a condamnatului îl va urmări pe Apostol Bologa, determinându-i destinul nefast.

conector
care
introduce
primul
argument

conector
de opoziție

conector
de
exemplificare

conector
care
introduce
cel de-al
doilea
argument

ARGUMENT 2

În al doilea rând, conștiința este cea care ne face să acționăm conform unor principii pe care ni le-am conturat la un moment dat, indiferent de circumstanțele în care ne găsim. De exemplu, în cazul în care o persoană se găsește într-o situație problematică, conștiința unui om cu ferme principii morale îi va dicta mereu să încerce să fie de ajutor, atât cât este posibil.

conector
de
exemplificare

CONCLUZIE

În concluzie, conștiința este o trăsătură specific umană, ajungând să ne diferențieze de alte ființe. Aceasta joacă un rol important în viața oamenilor pentru că îi disciplinează și îi face să acționeze conform unor reguli sociale și ale bunului simț, dar îi și determină să acționeze conform propriilor principii atunci când situația o cere.

conector
care
introduce
concluzia

ORGANIZATOR

II. Subiecte pentru proba scrisă de Bacalaureat. Analiza textelor argumentative

Capitolul conține 20 de teste având următoarea structură:

1. un fragment de text argumentativ aparținând stilului publicistic;
2. cinci aplicații pe baza acestui fragment;
3. un subiect de redactare dat ca model;
4. o propunere de redactare a unui text argumentativ, în acord cu tema textului principal;
5. două evaluări;
6. o autoevaluare.

II. Subiecte pentru proba scrisă de Bacalaureat.

Analiza textelor argumentative

TESTUL 1

Mă număr cu onor printre cei care cred sincer că „ființa noastră este caragialoeminesciană” (Radu Cosașu) și că „trăim în Caragiale, visând la Eminescu” (L. Ulici), drept pentru care nu înțeleg de ce autorul *Scrisorii pierdute* pierde mai mereu derby-urile cu poetul *Dioramei*. (...)

Replici favorite, formule și vorbe caragialiene am cu duiumul. Rar îmi trece o zi fără să fac apel la „amice, ești idiot”, „o societate fără moral și fără prințip, va să zică că nu le are”, „auzi putere la Poltronul”, „am consumat frumos”, „iar ne încurcăm”, „mai bine pui banii în buzunarul celălalt și zici că te-ai dus”, „ședea într-un peș, cu giubenu-n cap și sticlele-n ochi”, „parol, zău, să mă-ngropi, țațo”, „las' că ți-o reperează dom' Mitică”, „onoarea mea de familist”. (...)

Dacă ar fi să aleg, în ceasul de față (4 dec. 2012, cinci zile înainte de alegeri), ceva esențial pentru „țărișoara mea”, apoi ar fi marea (și nefericita) așteptare a românașului fatalist, mazochist, criticist steril și pomanagiu, al cărui vis de aur e statul asistențial, recte lefușoara cât de mică, dar stabilă, având oroare de competiție, meritocrație și cultura succesului. Pe scurt, verdictul lui Leonida: „treaba statului, domnule. El ce treabă are? De ce-l avem pe el? E datoria lui să aibă oamenii lefurile la vreme...”

(Dan C. Mihăilescu, *Valențele clasicului*, în *Vatra*, nr. 12/2012)

A. 1. Explică sensul sintagmei „«trăim în Caragiale, visând la Eminescu»”.

2. Indică ipoteza de la care pleacă autorul în fragmentul reprodus.

3. Menționează care este felul în care se raportează autorul articolului la replicile caragialiene.

4. Precizează trei replici favorite pe care le folosește autorul articolului.

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, trăsăturile de caracter ale „românașului”, ținând cont de relația acestuia cu autoritățile și raportându-te la ultimul alineat al textului citat.

B. 1. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă ești sau nu de acord cu faptul că o societate trebuie să se bazeze în primul rând pe meritocrație, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din „Valențele clasicului” de Dan C. Mihăilescu, cât și la experiența personală sau culturală.

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente;
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.

După ce țările care au cunoscut îndeaproape dictatura comunistă au devenit democrate și-au stabilit un nou obiectiv, la fel de greu de atins: meritocrația. Consider că o societate care reușește să găsească echilibrul și să aibă la bază exclusiv abilitățile cetățenilor care o compun, se va pune astfel la adăpost de problemele care ar putea să apară pe termen lung.

În primul rând, o societate care se bazează pe meritocrație va acorda membrilor săi șanse egale, aceștia urmând să ocupe diverse poziții în funcție de meritele și performanțele lor și nu în funcție de influența pe care o au în anumite cercuri. În plus, într-o astfel de societate este încurajată competiția și corectitudinea, iar lucrurile sunt mult mai transparente, nelăsând loc interpretărilor. De pildă, în societățile care sunt guvernate de alte principii decât cele enunțate aici, unii oameni ajung să renunțe să se mai zbată pentru a-și atinge obiectivele stabilite, văzând că, indiferent de efortul pe care îl depun, nu reușesc să acceadă în poziția pe care și-o doresc și pe care o merită.

În al doilea rând, dincolo de originea negativă a termenului, așa cum ea reiese și din cartea lui Michael Young, *The Rise of Meritocracy*, o societate de tipul acesta este de dorit uneia corupte și care, pe termen lung, s-ar dovedi falimentară. Aceasta, cel puțin în principiu, nu va mai încuraja discriminările membrilor săi în funcție de rasă, gen sau opiniile pe care le au. Astfel, fiecare individ va fi direct responsabil de succesele sau de eșecurile sale, acestea fiind direct proporționale cu munca depusă. Însă nu trebuie totuși ignorat faptul că există un potențial pericol într-o societate de tipul acesta: o luptă acerbă și neloială între oamenii care doresc să demonstreze că ei sunt cei care merită de fapt să ocupe anumite

poziții. În lipsa acestui punct slab, o astfel de societate ar fi perfectă, iar societatea perfectă rămâne totuși o utopie.

Asadar, o societate bazată pe meritocrație este de preferat uneia corupte, însă trebuie conștientizat faptul că absolutizarea oricărui principiu sau valori poate cunoaște și efectul invers, acuză ce îi este adusă și meritocrației.

2. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă ești sau nu de acord cu faptul că românul a oscilat în permanență între modelul caragialian și cel eminescian, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din „Valențele clasicului” de Dan C. Mihăilescu, cât și la experiența personală sau culturală.

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente;
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.

TESTUL 2

De obicei, ne uităm strâmb la „Sodoma” occidentală: de acolo ne vin toate relele. Ei, cei din apus, ne-au năpădit cu lipsa lor de tradiții, cu tot felul de tehnologii imorale, cu pofta lor de consum și cu lipsa lor de evlavie. (...) Și totuși, dracul occidental nu e chiar atât de negru. Sunt îngeri și spre apus. Din păcate, de ei nu ne lăsăm năpădiți.

Să luăm un exemplu. De multă vreme, în România studiile clasice sunt în suferință. Greaca a dispărut de mult din programele școlare (...), deși amplasamentul nostru geografic, istoria noastră și religia noastră ar fi trebuit să-i acorde o atenție specială. Latina a pierdut de asemenea teren, în ciuda orgoliilor noastre de moștenitori ai Romei, rătăciți într-o mare slavă. Nimeni nu mai are timp și înclinație pentru învățarea „limbilor moarte”, resimțite ca străine de duhul modernității și al progresului. Ei bine, într-o țară hiper-civilizată cum e Germania asistăm, dintr-odată, la un reviriment al apetitului pentru greacă și latină. În vara trecută, un articol din *Frankfurter Allgemeine Zeitung* (...) semnală un fenomen nou în universul gimnazial al țării. În vreme ce în anul școlar 1999/2000 un elev din patru opta pentru studiul limbii latine, acum aceeași opțiune apare la un elev din trei. Interesul pentru greacă a crescut și el în ultimii opt ani. Profesorii și elevii vorbesc despre virtuțile redescoperite ale studiilor clasice cu un entuziasm de care ar fi grozav să ne lăsăm contaminați. (...) Un tânăr studios declară că a învăța grecește „este modalitatea optimă de a reflecta asupra Ființei, asupra istoriei și asupra comportamentului uman”. (...) S-au găsit voci care să invoce beneficiile studiilor clasice și pentru o mai subtilă înțelegere a europenității, dacă nu chiar a globalizării, dacă ne gândim la întinderea colosală a vechilor imperii, care adunau laolaltă, în comunitatea idiomului dominant, teritorii astăzi disparate.

„Morții trăiesc mai mult” sună titlul articolului pe care l-am citat. Da, dar numai în țările în care cei vii sunt vii cu adevărat. Adică treji. Adică atenți la structurile de adâncime ale identității lor, și nu la fuduliile ei de paradă.

(Andrei Pleșu, *Greaca și latina*, în *Dilema veche*, nr. 257/ 21 ian. 2009)

A. 1. Explică sensul expresiei „«Sodoma» occidentală”.

2. Indică ipoteza de la care pleacă autorul în fragmentul reprodus.

3. Menționează o diferență culturală dintre România și Germania, așa cum reiese din textul citat.

Libris.RO

4. *Precizează un beneficiu important al studierii limbilor clasice.*

Respect pentru oameni și cărți

5. *Prezintă, în 30-50 de cuvinte, tendința actuală în privința studiului limbilor clasice, așa cum reiese din fragmentul citat.*

B. 1. *Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă ești sau nu de acord cu faptul că limbile clasice ar trebui în continuare predate în școală, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din „Greaca și latina” de Andrei Pleșu, cât și la experiența personală sau culturală.*

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente;

- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.

În ultima vreme se pune din ce în ce mai mult accent (sau se dorește să se întâmple astfel) pe acumularea unor informații pragmatice, în detrimentul acelor noțiuni care sunt considerate desuete, fără importanță imediată în viața de zi cu zi a viitorului adult. Astfel, studiul limbilor clasice a ajuns o raritate. Însă, așa cum este subliniat și în fragmentul citat, și eu consider că ele ar trebui predate în continuare în școală.

În primul rând, după cum sugerează și autorul articolului, studiul limbilor așa-zis moarte nu este sinonimă cu un spirit revolut, ci este mai degrabă o dovadă de inteligență și de cunoaștere profundă a lumii în care trăim. Potrivit textului dat, prin studiul limbilor clasice se ajunge la o mai subtilă înțelegere a lumii actuale, precum și a globalizării, pentru că, așa cum ne-a rămas de la filosoful chinez Confucius, dacă studiem trecutul ajungem să înțelegem viitorul.

În al doilea rând, studiul limbilor clasice este însoțită de studiul civilizației și culturii acelor societăți care au pus bazele societăților de astăzi. Așadar, nu este vorba doar de învățarea unor noțiuni gramaticale care s-ar dovedi până la urmă utile pentru înțelegerea și învățarea mai ușoară a unor limbi străine de circulație internațională, ci mai ales de

acumularea unor cunoștințe care, alături de multe altele, să formeze acel bagaj necesar fiecăruia în parte, numit cultură generală. În plus, studierea limbilor clasice în școală este o șansă pentru elevii care ar putea să aibă o înclinație pentru acest domeniu și care ar putea deveni străluciți cercetători.

Prin urmare, renunțarea definitivă la studierea limbilor clasice în școli ar însemna un pas înapoi pe care societățile actuale l-ar face în înțelegerea profundă a lumii. De asemenea, negarea sau ignorarea/nefrecventarea trecutului este un pericol care poate duce la contaminarea viitorului.

2. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă ești sau nu de acord cu faptul că „împrumuturile” occidentale sunt nocive, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din „Greaca și latina” de Andrei Pleșu, cât și la experiența personală sau culturală.

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente;

- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.